

Καλώδιο υψηλής... έντασης για Αθήνα - Λευκωσία

Του **ΠΑΝΑΓΗ ΓΑΛΙΑΤΣΑΤΟΥ**
p.galiatsatos@realnews.gr

Από μία κλωστή κρέμεται πλέον το μέλλον της ηλεκτρικής διασύνδεσης Ελλάδας - Κύπρου - Ισραήλ μετά τις προκλητικές δηλώσεις του υπουργού Οικονομικών της Κύπρου **Μάκη Κεραυνού**, ο οποίος χαρακτήρισε το έργο «μη βιώσιμο», και την κατηγορηματική του άρνηση να επιτρέψει την εκταμίευση του ποσού των 25 εκατ. ευρώ προς τον ΑΔΜΗΕ, τον φορέα υλοποίησης του έργου.

Η παρέμβαση Κεραυνού προκάλεσε οργή στην Αθήνα και ένταση στις σχέσεις Ελλάδας και Κύπρου, καθώς έρχεται σε μια περίοδο κατά την οποία η Αθήνα εμφανίζεται αποφασισμένη να προχωρήσει το έργο, ενώ προαναγγέλλει διά του υπουργού Εξωτερικών, **Γιώργου Γεραπετρίτη**, την επανεκκίνηση των ερευνών βυθού για την πόντιση του καλωδίου, ανεξαρτήτως των όποιων αντιδράσεων της Τουρκίας. Ακόμη μεγαλύτερη ενόχληση, όμως, έχει προκαλέσει και η στάση του Κύπριου Προέδρου **Νίκου Χριστοδουλίδη**, ο οποίος όχι μόνο κάλυψε πλήρως τον υπουργό του (έτσι ερμηνεύτηκαν οι δηλώσεις του από τα κυπριακά μέσα), αλλά θεώρησε κατάλληλη τη συγκυρία για να ενημερώσει το πανελλήνιο πως το έργο ερευνάται από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, χωρίς βεβαίως να δώσει περαιτέρω λεπτομέρειες και επιρρίπτοντας στο έργο ένα πέπλο σκανδάλου, σε μια συγκυρία μάλιστα όπου η ελληνική κυβέρνηση ταλανίζεται από υποθέσεις τις οποίες ερευνά η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία.

Τι άλλαξε στη στάση της Κύπρου από τότε που ο ΑΔΜΗΕ ανέλαβε να ολοκληρώσει την ηλεκτρική διασύνδεση με την Ελλάδα. Στο στόχαστρο της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, που ξεκίνησε σχετική έρευνα, βρίσκονται ο προηγούμενος φορέας υλοποίησης του έργου, Κύπριοι πολιτικοί και στελέχη της Κομισιόν

Αυτό που δεν είπε ο Ν. Χριστοδουλίδης είναι ότι η κυβέρνησή του είχε ενημερωθεί για την έρευνα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας πολύ νωρίτερα (τον Ιούλιο, μάλιστα, το θέμα είχε διαρρεύσει στις κυπριακές εφημερίδες) και ότι η έρευνα, όπως έγραψε την Παρασκευή «Ο Φιλελεύθερος» (επικαλούμενος πηγές της κυπριακής κυβέρνησης), αφορά τη φάση κατά την οποία φορέας υλοποίησης του έργου ήταν η κυπριακών συμφερόντων εταιρεία EuroAsia Interconnector Ltd (2012-2023) και ότι «η επενδυτική πρόταση ενός ιδιώτη, χωρίς επιβεβαιωμένη τεχνογνωσία και ικανή πρόσβαση σε εξωτερική χρηματοδότηση, για ένα εξαιρετικά δαπανηρό και απαιτητικό έργο εθνικής και πανευρωπαϊκής σημασίας εγκρίθηκε, υποστηρίχθηκε και χρηματοδοτήθηκε από την Κυπριακή Δημοκρατία (μεταξύ άλλων με δάνειο 100 εκατ. ευρώ από το Ταμείο Ανάκαμψης) και στη συνέχεια από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή». Στο επίκεντρο της έρευνας, βρίσκονται η χρηματοδότηση και η σύμβαση με τη Nexans αλλά και στελέχη της κυβέρνησης Αναστασιάδη και των αρμόδιων γενικών διευθύνσεων της Επιτροπής. Ο Ν. Χριστοδουλίδης άφησε να εννοηθεί ότι η έρευνα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας μπορεί να επιφέρει και νέες καθυστερήσεις στο έργο.

Νέο στοιχείο

Σε πολιτικό επίπεδο, το νέο στοιχείο είναι η σκληρή στάση της Αθήνας, που κάλεσε τη Λευκωσία να αποσαφηνίσει τη θέση της, δηλαδή να ξεκαθαρίσει αν θέλει το έργο ή όχι. Διά του εκπροσώπου της **Παύλου Μαρινάκη**, μάλιστα, η κυβέρνηση κατέστησε σαφές ότι η Ελλάδα δεν είναι διατεθειμένη να επωμιστεί επιπλέον κόστος. Όσοι έχουν παρακολουθήσει την πορεία του έργου θα θυμούνται ασφαλώς ότι από την ημέρα της ανάληψης του ΑΔΜΗΕ (στις αρχές

του 2024) ως φορέα υλοποίησης της ηλεκτρικής διασύνδεσης Κρήτης - Κύπρου, οι Κύπριοι είχαν δημιουργήσει ένα περιβάλλον αμφισβήτησης του έργου και των δεδομένων του, έκαναν πίσω από ειλημμένες αποφάσεις για συμμετοχή της Κυπριακής Δημοκρατίας στο έργο, ενώ αμφισβητούσαν και τότε τη βιωσιμότητά του. Σε όλα αυτά πρωτοστατούσε και τότε ο Μ. Κεραυνός, κραδαίνοντας ακριβώς τις ίδιες μελέτες που επικαλέστηκε και τώρα. Η Αθήνα τότε είχε αντιδράσει με υπομονή και συναινετική διάθεση, ο ΑΔΜΗΕ υποχρεώθηκε να εκπονήσει νέες μελέτες για τη βιωσιμότητα του έργου και γενικώς η ελληνική πλευρά επέδειξε αυτοσυγκράτηση, ακόμα και όταν οι Κύπριοι άλλαξαν την απόφαση 022/2023 της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας Κύπρου για το θέμα της ανάκτησης των εξόδων για την κατασκευή του έργου, μεταθέτοντας την έναρξη της επιβάρυνσης για τους καταναλωτές από την έναρξη κατασκευής στην έναρξη λειτουργίας του έργου και τινάζοντας με αυτόν τον τρόπο τη χρηματοδοτική του βάση στον αέρα.

Ανέλαβε επιπλέον κόστος

Σε όλα αυτά η Αθήνα είχε αντιδράσει με πολύ καλή θέληση για να σώσει το έργο, μεταξύ άλλων δεχόμενη να αναλάβει το 50% του γεωπολιτικού κόστους (ο αρχικός σχεδιασμός προέβλεπε 33,3% για την Ελλάδα και 66,6% για την Κύπρο), χρειάστηκε όμως να συναντήσει δύο φορές ο πρωθυπουργός **Κυριάκος Μητσοτάκης** τον Ν. Χριστοδουλίδη και να ασκήσει η Επιτροπή όση πίεση διέθετε στους Κυπρίους για να υπογραφεί τον Σεπτέμβριο του 2024 η συμφωνία Ελλάδας - Κύπρου για το έργο που έλυνε όλα τα θέματα και όριζε ως υποχρέωση των Κυπρίων, στο πλαίσιο της ανάκτησης των εξόδων κατασκευής, να πληρώνουν στον ΑΔΜΗΕ 25 εκατ. ευρώ τον χρόνο. Αυτή τη φορά, πάντως, η ελληνική κυβέρνηση δεν δείχνει καμία διάθεση να «χαϊδέψει» και να αλλάξει γνώμη στους Κυπρίους, καθώς το μήνυμα της Αθήνας είναι πως αν δεν θέλουν το έργο, αυτό δεν θα γίνει.

Τελευταία προσπάθεια

Εκείνη που φαίνεται διατεθειμένη να κάνει μια τελευταία προσπάθεια για την εξομάλυνση της κατάστασης είναι η Κομισιόν, η οποία παρενέ-

